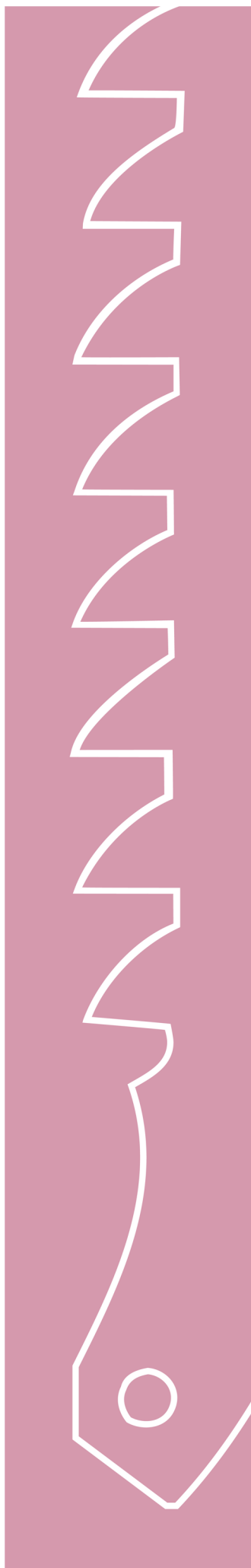

Siljan kommune

Regnskap 2016

Forsidefoto:

Else Marie Norheim

Regnskap 2016

Årsberetning - Kommunelovens § 48 nr. 5	2
Revisjonsberetning	11
Regnskapsskjema	
Driftsregnskap 1 A og 1B	14
Investeringsregnskap 2A og 2B	15
Balanseregnskap 3	16
Økonomisk oversikt - Drift 4	18
Økonomisk oversikt - Investering 5	20
Investeringsregnskap.....	21
Driftsregnskap	22
Noter.....	25

Innledning

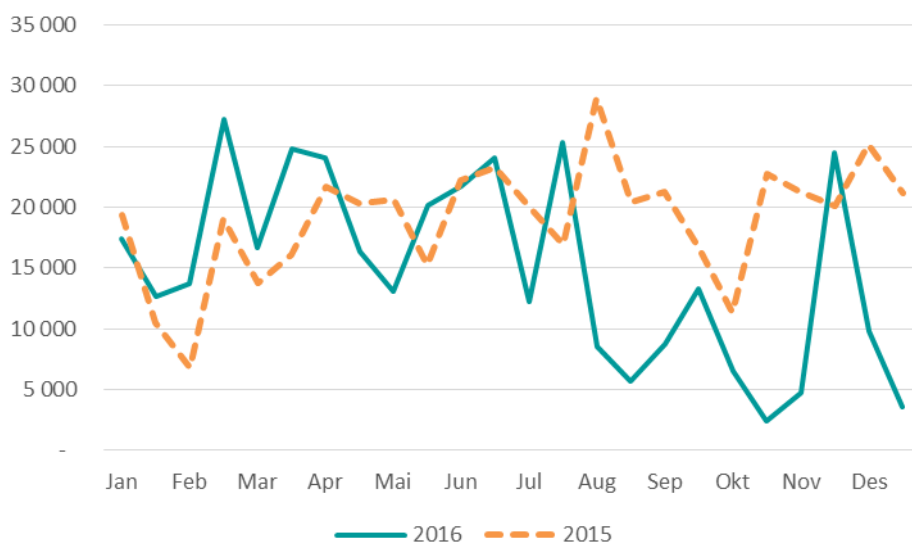
Nedenfor følger en vurdering av økonomiske nøkkeltall i regnskapet for 2016. Kommentarene som følger legges frem som Siljan kommunens årsberetning, jfr. kommuneloven § 48 nr. 5, forskrift nr. 1424 for årsregnskap og årsberetning samt KRS nr. 6.

En generell årsmelding, som bygger på resultatene av KOSTRA rapporteringen, vil som tidligere bli utarbeidet for avdelingene i Siljan kommune. Det henvises til denne for utdypende opplysninger og vurderinger av tjenesteytingen.

Økonomisk utvikling

Likviditet

Likviditeten gjennom året har vært bra, se figur under. Det er en nedgang i likviditet i fra august til november som skyldes at store fakturaer tilhørende investeringsprosjekter ble belastet driftskonto, mens ubrukte lånemidler ble stående ubrukte på høyrentekonto.

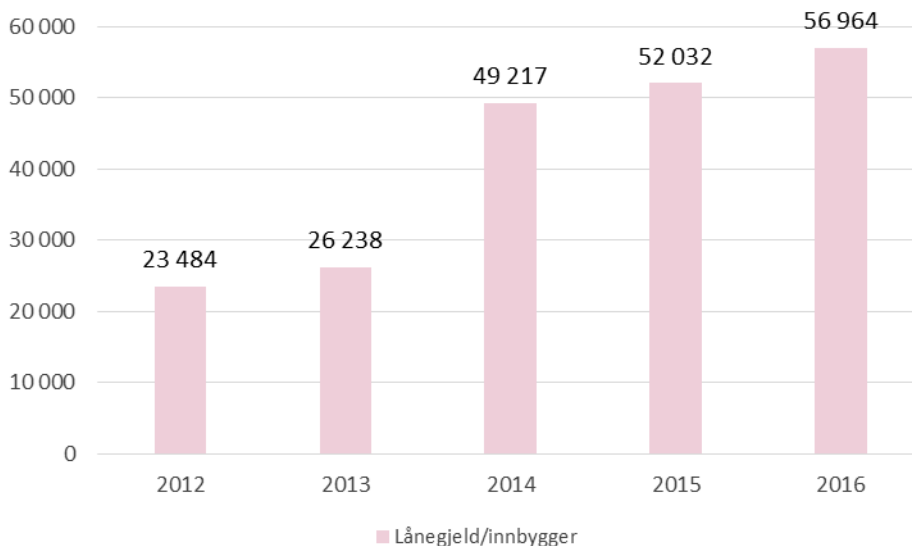
Figur 1: Likviditet gjennom året

Ser en nærmere på hva arbeidskapitalen (omløpsmidler minus kortsiktig gjeld) utgjør i % av brutto driftsinntekter ligger dette tallet på 48 % i 2016. Dette er ytterligere en indikasjon på god likviditet. Landssnittet lå i 2015 på 15,1 %.

Lån

Kommunens lånegjeld økte med kr 11 935 124, slik at total lånegjeld inkludert startlån nå er kr 134 263 086. Hovedårsaken til denne økningen er låneopptak til utbygging av Siljan sykehjem og oppføring av flyktningboliger. Sistnevnte er forskjøvet i tid og det ble i stedet kjøpt boliger til formålet.

Figuren under viser kroner i lånegjeld per innbygger som per 31.12.2016 var kr 56 964.

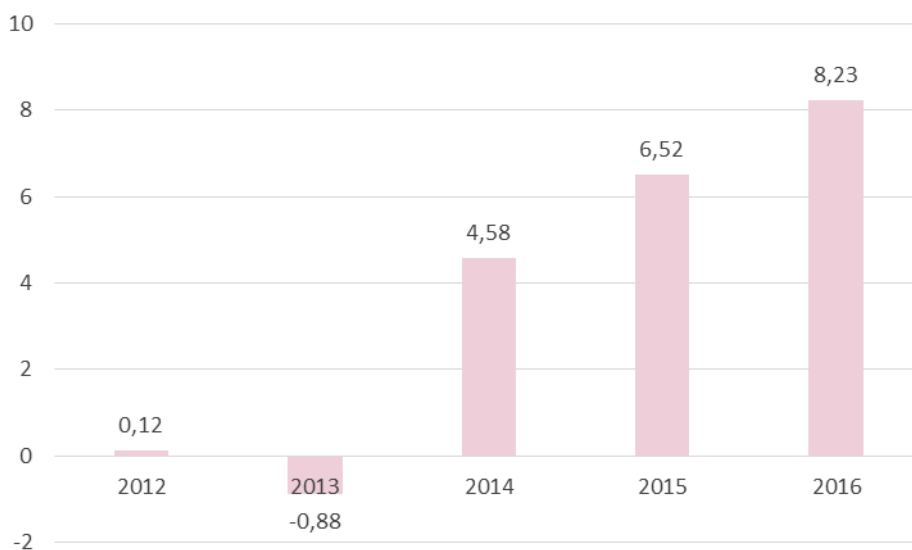

Figur 2: Lånegjeld per innbygger (per 31.12.2016)

Lånegjeld per innbygger økte noe i 2016 og ligger nå omtrent på nivå med sammenlignbare kommuner, men fortsatt lavere enn gjennomsnittet i Telemark. Gjennomsnitt i Telemark i 2015 var kr 64 495, mens gjennomsnitt i gruppe 1 (statistisk sammenlignbar kommunegruppe) i 2015 var kr 55 615. Korrigere vi lånegjeld for utlån og ubrukte lånemidler blir summen for Siljan kommune kr 47 653. Kommunen har redusert andelen ubrukte lånemidler gjennom året i 2016, og resterende sum ubrukte lånemidler forklares ved flere prosjekter som vil ferdigstilles i 2017, men hvor låneopptaket allerede er gjort.

Netto resultatgrad

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene (netto resultatgrad) eller lønnsomhetsmargin viser hvor stor lønnsomheten er i forhold til de totale inntektene. Resultatgraden sier noe om hva kommunen har igjen etter at alle driftsutgifter, inklusive renter og avdrag er dekket. Et positivt driftsresultat i % av driftsinntektene kan benyttes til å finansiere investeringer eller avsettes til senere bruk, noe som gir handlefrihet og evne til å tåle svingninger i økonomien. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi (TBU) anbefaler nå et nivå på netto resultatgrad på 1,75 %. Figuren under viser utviklingen i Siljan kommune.

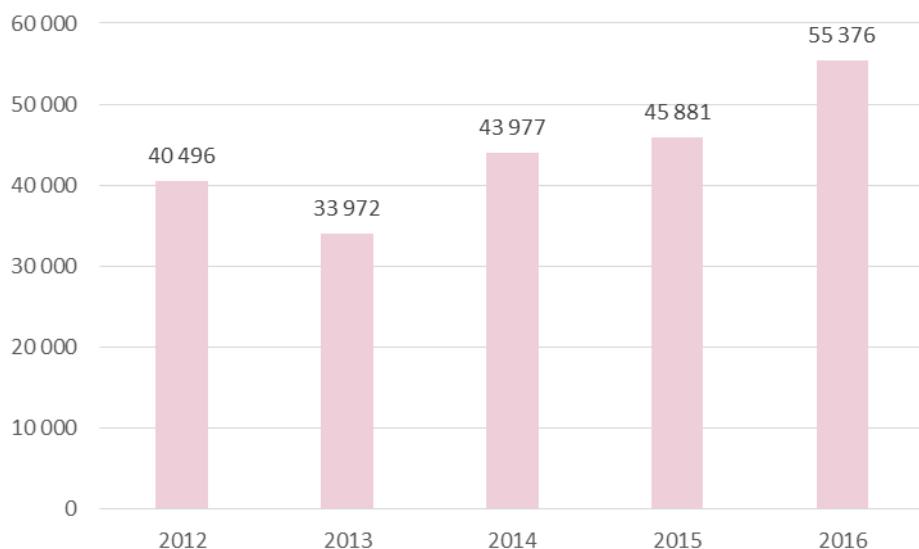
Figur 3: Netto resultatgrad (%). Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Årets netto resultatgrad er på 8,23 %. Dette er et nivå som godt sikrer kommunens soliditet og handlefrihet. Det betydelige positive avviket skyldes 9,3 % høyere skatteinntekter enn budsjettet, ekstraordinær inntekt premiefond klp, samt noe lavere pensjonskostnad enn budsjettet. Samtlige avdelinger har et positivt budsjettavvik. Dette skyldes til dels lavere utgifter til kjøp av tjenester i andre kommuner, lavere strømforbruk i hele kommunen, mindreforbruk vikar i forhold til refusjon sykepenger, samt vakante stillinger som møter et lavere driftsnivå på enkelte avdelinger. Planlagte investeringsprosjekter med tilhørende låneopptak i årene fremover krever en at kommunen har handlefrihet. Det samme gjør endringene i inntektssystemet som slår inn jevnt i årene som kommer.

Brutto driftsresultat viser resultatet før netto finanstransaksjoner, og tallstørrelsen reflekterer dermed selve driften. Ser en på nøkkeltallet brutto driftsresultat i % av driftsinntektene viser dette 7,0 % som er en liten økning fra fjorårets 6,8 %.

Fond

Totale midler i fond er kr 55 376 374. Plasseringen av fondene er i Sparebanken Sør. Andelen av fondene som er uten bindinger er 94 %. SKK-fondet defineres som ubundne fond iht. regnskapsforskriftene, selv om kommunestyret har lagt sterkere føringer på bruken av disse midlene.

Figur 4: Fondskapital - tall i tusen

Disposisjonsfondet er økt til kr 21 890 741 i 2016. Det var avsatt mindreforbruk fra regnskap 2015 på kr 14 393 405. Målt i % av driftsinntektene utgjør disposisjonsfondet 11,75 %. Anbefalt nivå bør være 5 – 10 %. Fondet er ved utgangen av 2016 på et tilfredsstillende nivå og bidrar til en økt økonomisk handlingsfrihet. Det gjøres oppmerksom på at kr 533 000 av disposisjonsfondet er disponert i driftsbudsjettet for 2017. Det er budsjettet med bruk av avsetninger på 5,47 millioner kroner i investeringsbudsjettet.

Utvikling i rammebetingelsene

Skatt

Skatt på formue og inntekt viser en økning på 8,6 % fra fjoråret. Skatteinntekten øker 4,6 millioner kroner i forhold til budsjett. For landet var skatteinntekten 9,68 % høyere enn i 2015. Kommunens skatteinntekt utgjør 80,9 % av landsgjennomsnittet.

	2012	2013	2014	2015	2016
Skatt på formue og inntekt	-46 292	-48 244	-48 533	-49 972	-54 288
Årlig % endring	5,8 %	4,2 %	0,6 %	3,0 %	8,6 %
Eiendomsskatt	-2 215	-2 266	-7 414	-7 502	-7 608

Statlige overføringer

Statlig rammetilskudd inklusive inntekstutjevning økte til kr 77 262 000 fra 2015. Tilskuddet var imidlertid lavere enn budsjettet og endringen var på 2,3 millioner kroner. Reduksjonen skyldes lavere inntekstutjevning enn budsjettet. Hele landet har hatt høyere skatteinngang i 2016, men Siljan kommunes økning er noe høyere enn gjennomsnittet for landet. Det er dette som påvirker nivået for inntekstutjevning. Summen av skatteinntekter og totalt rammetilskudd ble 2,35 millioner kroner høyere enn budsjettet.

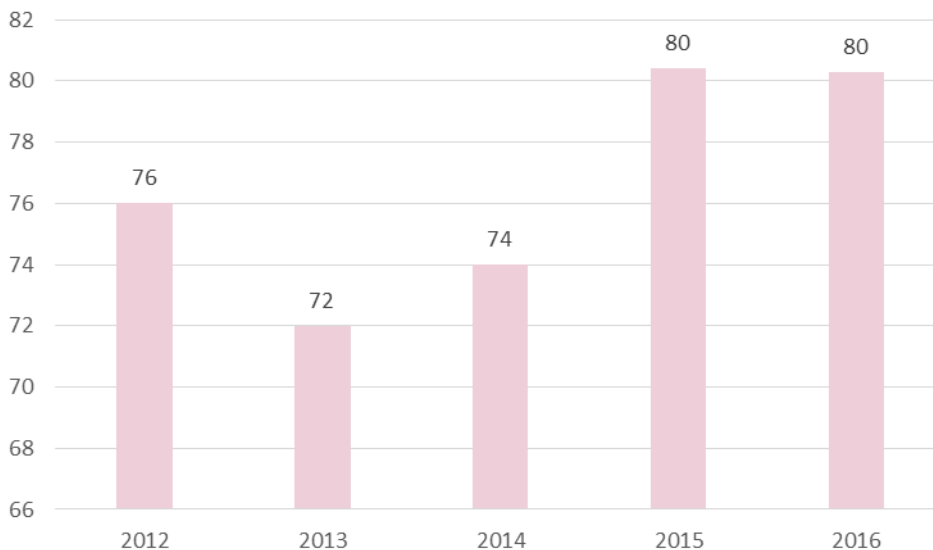
Kommunen mottok kr 9 432 950 i generelle statstilskudd vedrørende flyktninger. Inkludert her er tilskudd vedrørende alternativ mottaksplass.

Skatte- og rammetilskuddsgrad

Skatte- og rammetilskuddsgraden viser hvor stor del av kommunens driftsutgifter som dekkes av skatteinntektene og rammetilskuddet. Figuren under viser at fjorårets nivå opprettholdes. Både skatteinntekter og driftsutgifter har økt tilsvarende. Som en ser av figuren er det bare 20 % av kommunens driftsutgifter som dekkes av andre inntekter enn skatte- og rammetilskuddet som kommer via inntektssystemet. Dette gjør kommunen sårbar for endringene i inntektssystemet og kommunen må kontinuerlig legge opp driften i henhold til disse endringene og opprettholde en god økonomistyring.

$(\text{Skatter} + \text{Rammetilskudd}) \times 100$

$\frac{\text{Sum driftsutgifter ekskl. Renter}}{\text{Sum driftsutgifter ekskl. Renter}}$

Figur 5: Skatte- og rammetilskuddsgrad (%)

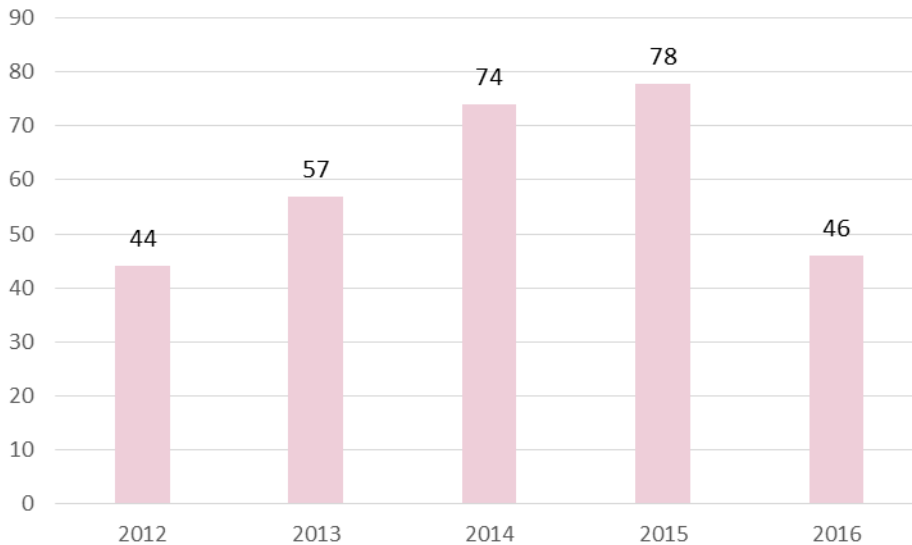
Investeringsregnskap

Investeringsregnskapet har et utgiftsnivå på kr 50 310 702 og et finansieringsbehov på kr 26 957 321. Grunnen til at finansieringsbehovet (som dekkes av bruk av lån, mottatte avdrag på lån, bruk av disposisjonsfond og ubundne investeringsfond) er så lavt i forhold til utgiftsnivået, er store statlige

overføringer i forbindelse med sykehjemsutbyggingen, samt salg av driftsmidler og fast eiendom. Det er ikke foretatt overføringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet i løpet av året.

Lånefinansieringsgrad

Lånefinansieringsgraden viser i hvilken utstrekning finansieringsbehovet dekkes ved bruk av eksternt opptatte lån. Enkelte prosjekter går over flere år, og opptak av lån og belastning av investeringsutgifter påvirkes av fremdriften i prosjektene. Bruk av lånemidler i regnskapet for 2016 er økende, men det vises ikke i lånefinansieringsgraden som følge av økte statlige tilskudd fra husbanken til sykehjemsutbyggingen. Endring i kommunens totale langsiktige gjeld er en økning på om lag 11,9 millioner kroner i 2016, og sum ubrukte lånemidler er redusert med 5 millioner kroner til 20,4 millioner kroner.

Figur 6: Lånefinansieringsgrad (%)

Kommunens totale låneportefølje består av sertifikatlån med 12 måneders varighet, fastrentelån med to års bindingstid og lån med flytende rente. Andelen sertifikatlån er redusert til 63 % av totale låneportefølje, fastrentelånet representerer 13 % av låneporteføljen og resterende 24 % er lån med flytende rente.

Kommunens sertifikatlån har hatt en rente på 1,28 % mot flytende rente på 1,78 %. Fastrentelånet har en rente på 1,48 %. Det er vurdert dithen at det ikke foreligger noen stor risiko for at kommunen ikke får refinansiert sine sertifikatlån. Dette som følge av kommunens gode likviditetssituasjon, lånets størrelse og at markedet vurderes som stabilt.

Driftsregnskap

Driftsutgiftene viser en økning på 3,8 % fra 2015. Økningen er noe høyere enn den justerte kommunale deflatoren på 2,6 % for 2016. Realveksten i kommunens utgiftsnivå er 1,2 prosentpoeng sett i forhold til forventet pris- og kostnadsvekst i kommunesektoren. Økningen i driftsutgifter er innen kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon og sosial stønad.

Sum driftsutgifter er kr 173 302 132 og netto driftsresultat er kr 15 330 918. Etter nødvendige avsetninger avsluttes regnskapet med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 16 043 532. Det betydelige positive avviket forklares med 9,3 % høyere skatteinntekter enn budsjettert, ekstraordinær inntekt premiefond klp, samt noe lavere pensjonskostnad enn budsjettert. Samtlige avdelinger har et positivt budsjettavvik. Dette skyldes til dels lavere utgifter til kjøp av tjenester i andre kommuner, lavere strømforbruk i hele

kommunen, mindreforbruk vikar i forhold til refusjon sykepenger, samt vakante stillinger som møter et lavere driftsnivå på enkelte avdelinger.

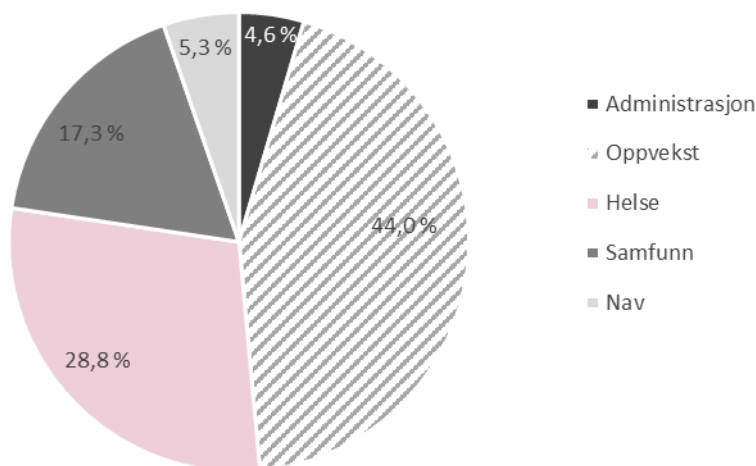
69 % av kommunens utgifter er lønn og sosiale utgifter. Rundt 64 % av kommunens inntekter går til å dekke lønn og sosiale utgifter. Sammenliknet med fjoråret er andelen lønn og sosiale utgifter i % av driftsutgiftene i 2016 noe redusert. Dette skyldes et lavere lønnsoppgjør.

Årets pensjonskostnader er om lag på samme nivå som fjorårets. Kommunens utgift til avtalefestet pensjon er stabil, og ligger på et forholdsvis lav nivå. I tillegg til å utgiftsføre pensjonspremien skal kommunen regnskapsføre et premieavvik (differansen mellom betalt pensjonspremie og estimert netto pensjonskostnad). For 2016 gir premieavviket et positivt avvik i forhold til budsjett på kr 210 000.

Siljan kommune har i tillegg fått tilbakeført premiefond fra KLP på 2,1 millioner kroner. Dette skyldes godt avkastningsresultat for klp.

Utgifter til renter og avdrag er noe lavere enn budsjettet. Dette er som følge av et nøkternt lagt budsjettnivå. Renteinntektene ble høyere enn budsjettet som følge av avkastning på ubrukte lånemidler.

Figuren under viser hvordan driftsutgiftene fordeles på de ulike rammeområdene.

Figur 7: Driftsutgifter i % fordelt på rammeområde

Tabellen under viser avvik mellom regulert budsjett og regnskap. Det er positivt budsjettavvik på alle rammeområdene.

	Regnskap 2016	Regulert Budsjett 2016	Avvik	Avvik i %
Administrasjon	19 014 556	20 631 000	1 616 444	7,8 %
Oppvekst	57 650 474	61 584 000	3 933 526	6,4 %
Helse	37 191 315	40 298 000	3 106 685	7,7 %
Samfunn	22 333 012	22 959 000	625 988	2,7 %
NAV	6 886 805	6 799 000	- 87 805	-1,3 %
Sum drift fordelt på rammeområde	143 076 162	152 271 000	9 194 838	6,0 %

Det positive avviket ved administrasjonsavdelingen skyldes lavere lønnsoppgjør enn budsjettert samt høyere refusjon sykepenger enn bruk av vikar og lavere kostnader på kjøp fra andre kommuner eller iks.

Avdeling for Oppvekst hadde et mindreforbruk på 4 millioner kroner i 2016. Store deler av avviket kan forklares ved et justert lønnsnivå i forhold til aktivitetsnivå. Det har vært færre barn i barnehage og avdelingen har justert lønnskostnadene heretter. Det gjelder også de andre enhetene at lavere nivå på innleie av vikar ved sykefravær slik at refusjon sykepenger overstiger merforbruk på lønn. Noe av dette kan også forklares ved at det er vanskelig å få tak i kvalifisert personell. Det har vært høyere refusjoner enn budsjettert fra både staten og kommuner til Midtbygda skole og mindreforbruk av skoleskyss. Det har vært færre barn i private barnehager og færre plasseringer av barn i barnevernstiltak.

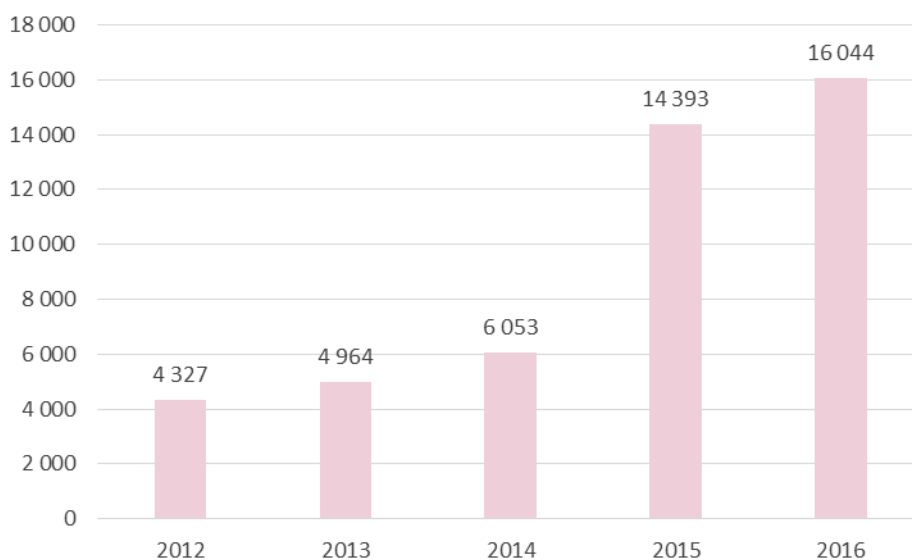
Avdeling for Helse har hatt et mindreforbruk på i overkant av 3,1 millioner kroner. Halvparten av overskuddet fremkommer på ansvar pleie. Det har vært en økning i brukerbetaling i forhold til budsjettert og det er også netto positivt resultat av refusjon sykelønn og bruk av vikarer. Sistnevnte er gjeldende for flere enheter. Vakante stillinger i ulike enheter i avdelingen gjennom deler av året svarer for en del av mindreforbruket, samt en avregning for legevaktsberedskap som slo positivt ut for kommunen.

Avdeling for Samfunn hatt et mindreforbruk på 0,6 millioner kroner. Dette skyldes vakante stillinger og refusjon sykepenger samt lavere strømutgifter enn budsjettert. Kostnadene til renovasjon og avløp høyere enn vedtatte inntekter og det er derfor en kostnadsdekning under 100 %. Det er i forbindelse med opprettelsen av det interkommunale selskapet RiG IKS at Siljan kommune har økte utgifter til renovasjon. Renovasjonsgebyret økes også i 2017.

NAV er om lag i balanse regnskapsmessig i 2016. Siljan kommune bosatte totalt 18 personer i 2016. Det store antallet flyktninger Siljan kommune har tatt imot de siste årene har medført økte utgifter til økonomisk sosialhjelp. Dette er en budsjettpost som er styrket for budsjettåret 2017. Det har vært et omtrent tilsvarende mindreforbruk av kvalifiseringsstønad og introduksjonsstønad enn budsjettert.

Regnskapsresultat

Årets regnskapsresultat viser et mindreforbruk på kr 16 043 532.

Figur 8: Regnskapsresultat

Likestilling

I 2016 ble det utført 155 faste årsverk av 203 ansatte, inkludert lærlinger. Vikarvolumet utgjorde 15 årsverk, fordelt på 27 arbeidstakere.

Lønnsoppgjøret i 2016 var et hovedtariffoppgjør. KS' medlemmer har gjennom uravstemning vedtatt forhandlingsløsningen ved hovedtariffoppgjøret pr. 1. mai 2016. Arbeidstakerorganisasjonene har også vedtatt forhandlingsresultatets forslag til ny Hovedtariffavtale og resultatet kunne dermed iverksettes.

Bruk av deltid er en nasjonal utfordring. Siljan har gjennomsnittlig stillingsstørrelse noe over det som er snittet i kommunene. Tall for 2015 viser en gjennomsnittlig stillingsstørrelse i Siljan på 78 %, 74 % for kommuner i Norge, 72 % for kommuner i egen KOSTRA-gruppe og 73 % for kommuner i Telemark.

^[1] Fra egne undersøkelser vet vi at omkring halvparten av deltiden er frivillig og at det kontinuerlig arbeides med å redusere den ufrivillige deltiden. Endringer i arbeidsmiljøloven har gitt rettigheter for ansatte som over lengere tid har vært ansatt som vikar på tjenestestedene. Det er derfor opprettet vikarpool for å håndtere dette. Ordning med vikarpool ser ut til å fungere ok

Det søkes i alle avdelinger å legge til rette for ansatte i de ulike livsfaser. Diskriminering på bakgrunn av kjønn, alder og kulturell bakgrunn skal ikke forekomme. Arbeidet for et godt arbeidsmiljø er en kontinuerlig prosess.

Etikk

Kommunens etiske reglement ble vedtatt i september 2007, og skal følges i kommunens daglige drift. Kommunene skal også ta samfunnsansvar ved å bidra til etisk og sosialt forsvarlig produksjon, handel og forbruk, og har dette nedfelt i sitt anskaffelsesreglement.

Tilsyn og internkontroll

Kommunen arbeider målrettet for å iverksette og gjennomføre tiltak for å sikre betryggende kontroll av den totale virksomheten. Rutine for administrativ videredelegering holdes kontinuerlig oppdatert etter vedtak i kommunestyret om reglement for delegering. Rådmannen er tilfreds med at det også pågår et kontinuerlig arbeid med utarbeidelse av rutiner og dokumentasjon i avdelingene. Det gjennomføres jevnlig internkontroll på ulike området og på alle avdelinger.

Diskriminering og tilgjengelighet

Kommunen har nedfelt et fokus på å ivareta menneskeverdet i etikkreglementet, og det inkluderer en bevisst holdning mot enhver form for diskriminering og mobbing i virksomheten.

Kravet om tilgjengelighet gjennomføres i henhold til kommunestyrets vedtak om Universell utforming av publikumbygg.

Avslutning

Regnskapsresultatet for 2016 viser et større positivt avvik enn forventet gjennom året. Det positive avviket forklares i stor grad på områder som ikke direkte er en del av kommunal drift. Det har imidlertid vært stram økonomistyring gjennom hele året og dette vises ved at kostandsnivået tas ned der det er

^[1] KS Kommunesektorens arbeidsgivermonitor for 2016

riktig. Det er viktig at den gode økonomistyringen opprettholdes i årene som kommer og at fremtidige prioriteringer er nøkterne for å møte de utfordringer innen kommunesektoren som i stadig sterkere grad vil gjøre seg gjeldende fremover. Slik vil Siljan kommune ha en økonomisk plattform som bidrar til å kunne ivareta tilbudet til innbyggerne på en tilfredsstillende og god måte.

Hovedkontor:
Postboks 2805, 3702 Skien
Tlf.: 35 91 70 30
e-post: post-tkr@tekomrev.no
www.tekomrev.no

Distriktkontor:
Postboks 83, 3833 Bø
Tlf.: 35 05 90 00

Foretaksregisteret:
985 867 402 MVA

Til
kommunestyret i Siljan kommune

Vår ref.: 17/503/inv
Deres ref.:
Arkivkode: 811200

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Siljan kommunes årsregnskap som viser kr 145 462 359 fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 16 043 532. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Siljan kommune per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning ut over det lovbestemte kravet i KL § 48, 5. ledd, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av administrasjonssjefen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og administrasjonssjefen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Skien, 14. mars 2017

Telemark kommunerevisjon IKS

Lisbet Fines
oppdragsansvarlig revisor/
registrert revisor

Ingebjørg Nordby Vibeto
oppdragsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmann Jan Sæthre

Driftsregnskap (Vedlegg 1A)

	Tekst	Art	Regnskap 2016	Regulert Budsjett 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
1	Skatt på inntekt og formue	870	-54 287 972	-49 661 000	-49 941 000	-49 971 702
2	Ordinært rammetilskudd	800	-77 262 000	-79 540 000	-79 914 000	-76 743 000
3	Skatt på eiendom	874	-7 607 797	-7 535 000	-7 503 000	-7 501 723
4	Andre direkte eller indirekte skatter	877				
5	Andre generelle statstilskudd	810	-10 322 861	-10 018 000	-10 596 000	-8 465 135
6	Sum frie disponible inntekter		-149 480 630	-146 754 000	-147 954 000	-142 681 560
7	Renteinntekter og utbytte	900,905	-2 266 433	-1 340 000	-1 340 000	-2 394 733
8	Gevinst finansielle instrumenter	909	0	0	0	- 27 800
9	Renteutgifter, provisjoner og andre finansutg.	500	2 278 540	2 037 000	2 037 000	2 212 535
10	Tap finansielle instrumenter	509				
11	Avdrag på lån	510	4 718 779	5 501 000	5 501 000	6 084 738
12	Netto finansinntekter/-utgifter		4 730 885	6 198 000	6 198 000	5 874 740
13	Til dekning av tidl. års regnsk. merforbruk	530			0	
14	Til ubundne avsetninger	540,560	14 393 405	14 393 000	0	6 053 914
15	Til bundne avsetninger	550	1 080 510	0	0	708 733
16	Bruk av tidl. års regnsk. mindreforbruk	930	-14 393 405	-14 393 000	0	-6 053 914
17	Bruk av ubundne avsetninger	940,960	-1 447 000	-1 447 000	- 273 000	-3 365 000
18	Bruk av bundne avsetninger	950	- 346 124	0	0	- 348 865
19	Netto avsetninger		-712 614	-1 447 000	-273 000	-3 005 132
20	Overført til investeringsbudsjett	570	0	0	0	280 654
21	TIL FORDELING DRIFT		-145 462 359	-142 003 000	-142 029 000	-139 531 298
22	Sum fordelt til drift		129 418 827	142 003 000	142 029 000	125 137 893
23	Merforbruk/mindreforbruk = 0		-16 043 532	0	0	-14 393 405

Vedlegg 1B

Sum fordelt til drift (fra vedlegg 1A)

1	Administrasjon inkludert mer-/mindreforbruk		5 905 800	10 185 000	15 894 000	7 316 894
2	Oppvekst		56 903 298	61 584 000	61 004 000	57 421 198
3	Helse		37 320 542	40 276 000	35 603 000	32 936 852
4	Samfunn		22 402 382	23 159 000	22 393 000	21 544 984
6	NAV		6 886 805	6 799 000	7 135 000	5 917 965
Sum drift fordelt på rammeområde			129 418 827	142 003 000	142 029 000	125 137 893

Investeringsregnskap (Vedlegg 2A)

	Tekst	Art	Regnskap 2016	Regulert Budsjett 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
1	Investeringer i anleggsmidler	010-490	50 310 702	48 509 000	27 160 000	37 756 524
2	Kjøp av aksjer/andeler	529	459 045	459 000	450 000	367 515
3	Utlån og forskutteringer	520	0	300 000	300 000	0
4	Avdrag på lån	510	596 097	20 000	20 000	44 200
5	Avsetninger	530,548-560	0	122 000	0	0
6	Årets finansierungsbehov		51 365 844	49 410 000	27 930 000	38 168 239
7	<i>Finansiert slik:</i>					
8	Bruk av lånemidler	910	-22 301 602	-22 655 000	-17 550 000	-29 338 459
9	Inntekter fra salg av anleggsmidler	670	-4 416 411	-1 324 000	0	- 692 918
10	Tilskudd til investeringer	810, 830	-11 454 000	-11 454 000	-4 500 000	0
11	Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	920, 70-77	-1 146 880	- 830 000	- 20 000	- 537 185
12	Kompensasjon for merverdiavgift	729	-7 732 328	-7 923 000	-3 040 000	-5 716 563
13	Andre inntekter	929	- 255 000	- 255 000	0	- 322 276
14	Sum ekstern finansiering		-47 306 221	-44 441 000	-25 110 000	-36 607 401
15	Overført fra driftsbudsjettet	970	0	0	0	- 280 654
16	Bruk av avsetninger	94-96	-4 059 622	-4 969 000	-2 820 000	-1 280 183
17	SUM FINANSIERING		-51 365 844	-49 410 000	-27 930 000	-38 168 239
18	Udekket/udisponert = 0		0	0	0	0

Vedlegg 2B

Til investeringer i anleggsmidler (fra vedlegg 2A)

1	Administrasjon		1 074 794	1 209 000	1 070 000	1 056 734
2	Oppvekst		579 303	400 000	400 000	250 000
3	Helse		596 097	320 000	300 000	0
4	Samfunn		49 115 650	47 481 000	26 160 000	36 449 790
6	NAV		0	0	0	0
Sum investeringer i anleggsmidler fordelt på rammeomr.			51 365 844	49 410 000	27 930 000	37 756 524

Balanseregnskap (Vedlegg 3)			
Tekst		Regnskap 2016	Regnskap 2015
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Faste eiendommer og anlegg		207 251 634	168 619 917
Utstyr, maskiner og transportmidler		14 088 139	14 103 940
Utlån		621 640	1 339 204
Aksjer og andeler		9 132 252	8 681 307
Pensjonsmidler		182 829 275	180 319 306
Sum anleggsmidler	A	413 922 940	373 063 674
Omløpsmidler			
Kortsiktige fordringer		24 352 898	7 198 179
Premieavvik		3 411 734	2 949 417
Obligasjoner			
Kasse, postgiro, bankinnskudd		94 912 925	104 272 360
Aksjer og andeler			
Sertifikater			
Sum omløpsmidler	B	122 677 556	114 419 956
SUM EIENDELER	A+B	536 600 496	487 483 630
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Disposisjonsfond		-21 890 741	-12 578 958
Bundne driftsfond		-3 404 298	-2 796 203
Ubundne investeringsfond		-30 081 336	-30 506 336
Regnskapsmessig mindreforbruk		-16 169 823	-14 393 405
Bundne investeringsfond			
Regnskapsmessig merforbruk			
Udisponert i investeringsregnskapet			
Udekket i investeringsregnskapet			
Kapitalkonto		-69 937 452	-52 892 966
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK		2 017 326	2 017 326
SUM EGENKAPITAL	C	-139 466 323	-111 150 542

Gjeld		Regnskap 2016	Regnskap 2015
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Ihendehaverobligasjonslån			
Pensjonsforpliktelser		-230 140 008	-223 311 954
Sertifikatlån		-84 623 932	-84 623 932
Andre lån		-49 639 154	-37 704 030
Sum langsiktig gjeld		-364 403 094	-345 639 916
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Kassekredittlån			
Annen kortsiktig gjeld		-32 731 079	-30 266 885
Premieavvik		0	- 426 287
Sum kortsiktig gjeld		-32 731 079	-30 693 172
SUM GJELD	D	-397 134 173	-376 333 088
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	C+D	-536 600 496	-487 483 630
BALANSENS NETTOSUM		0	0
Memoriakonti			
Ubrukte lånemidler		20 430 625	25 482 227
Andre memoriakonti		1 980 707	2 105 180
Motkonto for memoriakontiene		-22 411 332	-27 587 407
SUM MEMORIAKONTI	E	0	0

Økonomisk oversikt - Drift (Vedlegg 4)

Tekst	Konto	Regnskap 2016	Regulert Budsjett 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger	600-619	-6 716 692	-6 215 000	-6 215 000	-6 547 080
Andre salgs- og leieinntekter	620-670	-11 445 202	-11 344 000	-11 744 000	-10 669 678
Overføring med krav til motytelse	700-770	-17 596 373	-12 368 000	-8 417 000	-18 009 697
Rammetilskudd fra staten	800	-77 262 000	-79 540 000	-79 914 000	-76 743 000
Andre statlige overføringer	810	-10 322 861	-10 018 000	-10 596 000	-8 465 135
Andre overføringer	830-850+880-890	-1 116 670	0	- 8 000	-1 172 594
Inntekts- og formueskatt	870	-54 287 972	-49 661 000	-49 941 000	-49 971 702
Eiendomsskatt	874	-7 607 797	-7 535 000	-7 503 000	-7 501 723
Andre direkte og indirekte skatter	877				
Sum driftsinntekter	B	-186 355 566	-176 681 000	-174 338 000	-179 080 609
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	010-080+160-165	94 066 449	96 416 000	92 582 000	92 923 897
Sosiale utgifter	090-099	24 692 000	27 541 000	26 873 000	24 020 593
Kjøp varer og tj. inngår kom. tj.prod.	100-289-160-165	23 089 946	22 755 000	22 161 000	21 711 642
Kjøp varer og tj. erst. kom. tj.prod.	300-380	12 346 647	14 267 000	14 177 000	12 659 487
Overføringer	400-490	12 398 639	11 141 000	12 620 000	10 385 701
Avskrivninger	590	7 008 369	7 009 000	6 325 000	5 394 000
Fordelte utgifter	690+(290-790)	- 299 918	- 190 000	0	- 180 378
Sum driftsutgifter	C	173 302 132	178 939 000	174 738 000	166 914 942
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	D=B-C	-13 053 434	2 258 000	400 000	-12 165 667
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte	900-905	-2 266 433	-1 340 000	-1 340 000	-2 394 733
Gevinst finansielle instrumenter	909	0	0	0	- 27 800
Mottatte avdrag på utlån	920	0	- 20 000	- 20 000	0
Sum eksterne finansinntekter	E	-2 266 433	-1 360 000	-1 360 000	-2 422 533
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger	500	2 278 540	2 037 000	2 037 000	2 212 535
Tap finansielle instrumenter	509				
Avdrag på lån	510	4 718 779	5 501 000	5 501 000	6 084 738
Sosial- og næringslån	520	0	20 000	20 000	16 000
Sum eksterne finansutgifter	F	6 997 319	7 558 000	7 558 000	8 313 273
Resultat eksterne finanstransaksj.	G=E-F	4 730 885	6 198 000	6 198 000	5 890 740
Motpost avskrivninger	990	-7 008 369	-7 009 000	-6 325 000	-5 394 000
Res. før int.fin.transaksjoner	I	-15 330 918	1 447 000	273 000	-11 668 927
NETTO DRIFTSRESULTAT		-15 330 918	1 447 000	273 000	-11 668 927

Interne finanstransaksjoner					
Bruk tidl. års regnsk. mindreforbruk	930	-14 393 405	-14 393 000	0	-6 053 914
Bruk av disposisjonsfond	940	-1 447 000	-1 447 000	- 273 000	-3 365 000
Bruk av bundne fond	950	- 346 124	0	0	- 348 865
Sum bruk av avsetninger	J	-16 186 529	-15 840 000	-273 000	-9 767 778
Overført til investeringsregnskapet	570	0	0	0	280 654
Avsatt til dekn. tidl. års merforbruk	530			0	
Avsatt til disposisjonsfond	540	14 393 405	14 393 000	0	6 053 914
Avsatt til bundne fond	550	1 080 510	0	0	708 733
Sum avsetninger	K	15 473 915	14 393 000	0	7 043 300
Regnsk. merforbruk/mindreforbruk	L=I+J-K	-16 043 532	0	0	-14 393 405
Udekket/udisponert		0	0	0	0

Økonomisk oversikt - Investering (Vedlegg 5)

Tekst	Konto	Regnskap 2016	Regulert Budsjett 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Inntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom	660-670	-4 416 411	-1 324 000	0	- 692 918
Andre salgsinntekter	600-650	- 255 000	- 255 000	0	- 322 276
Overføringer med krav om motytelse	700-770	- 550 783	- 810 000	0	- 468 281
Merverdiavgiftskompensasjon	720	-7 732 328	-7 923 000	-3 040 000	-5 716 563
Statlige overføringer	800-810	-11 454 000	-11 454 000	-4 500 000	0
Andre overføringer	830-899				0
Renteinntekter og utbytte	900-905				0
SUM INNTEKTER	L	-24 408 522	-21 766 000	-7 540 000	-7 200 038
Utgifter					
Lønnsutgifter	010-089+160-165	535 832	0	0	318 300
Sosiale utgifter	090-099	172 270	0	0	98 920
Kjøp varer og tj. inngår kom. tj.prod.	100-285-160-165	41 870 272	48 380 000	27 160 000	30 887 081
Kjøp varer og tj. erst. kom. tj.prod.	300-380	0	0	0	735 660
Overføringer	400-490	7 732 328	129 000	0	5 716 563
Renteutgifter og omkostninger	500				0
Fordelte utgifter	690+(290-790)				0
SUM UTGIFTER	M	50 310 702	48 509 000	27 160 000	37 756 524
Finansieringstransaksjoner					
Avdrag på lån	510	596 097	20 000	20 000	44 200
Utlån	520	0	300 000	300 000	0
Kjøp av aksjer og andeler	529	459 045	459 000	450 000	367 515
Dekning av tidligere års merforbruk	530				
Avsatt til ubundne investeringsfond	548	0	122 000	0	0
Avsatt til bundne fond	558				
Sum finanstransaksjoner/ut	N	1 055 142	901 000	770 000	411 715
FINANSIERINGSBEHOV	O=M+N-L	26 957 321	27 644 000	20 390 000	30 968 201
Bruk av lån	910	-22 301 602	-22 655 000	-17 550 000	-29 338 459
Mottatte avdrag på utlån	920	- 596 097	- 20 000	- 20 000	- 68 904
Salg av aksjer og andeler	929				
Overført fra driftsregnskapet	970	0	0	0	- 280 654
Bruk av disposisjonsfond	940	-3 634 622	-4 544 000	-2 245 000	-1 096 374
Bruk av ubundne investeringsfond	948	- 425 000	- 425 000	- 575 000	- 183 809
Bruk av bundne fond	950				0
SUM FINANSIERING	R	-26 957 321	-27 644 000	-20 390 000	-30 968 201
Udekket/udisponert	S=O-R	0	0	0	0

Investeringsregnskap					
Funksjon	Funksjonstekst	Regnskap 2016	Regulert Budsjett 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
1	Administrasjon				
1209	Fellesfunksjoner	123 150	128 000	600 000	651 733
		123 150	128 000	600 000	651 733
2	Oppvekst				
2010	Kommunale barnehager				0
2020	Grunnskole	179 303	0	0	1 003 067
2022	Felles grunnskole	80 000	100 000	400 000	250 000
	SUM	259 303	100 000	400 000	1 253 068
3	Helse				
2830	Startlån	0	300 000	300 000	- 24 704
	SUM	0	300 000	300 000	- 24 704
4	Samfunn				
1300	Administrasjonslokaler	39 776	0	0	10 503
1301	Drift av helse- og sosialsenter	88 500	89 000	390 000	0
2210	Barnehagelokaler	517 211	526 000	440 000	23 376
2220	Skolelokaler	4 028 201	4 118 000	0	22 257 725
2610	Drift av sykehjemlokaler	13 576 579	13 169 000	110 000	2 165 153
2651	Drift av bofellesskap	0	0	0	2 710
2652	Boliger til utleie	4 139 953	4 355 000	10 500 000	4 242 003
3150	Utbyggingsområder for boliger	4 659 853	7 043 000	9 000 000	899 501
3320	Kommunale veier	82 415	- 222 000	420 000	731 517
3351	Samfunnsutvikling	- 543 826	350 000	700 000	42 371
3400	Produksjon av vann	0	0	0	0
3450	Distribusjon av vann	1 152 626	0	0	7 205
3500	Avløpsrensing	1 162 564	0	0	2 268 260
3530	Kloakknett	1 152 626	0	0	7 590
3540	Tømming av Slamavskillere	0	1 250 000	0	468 090
3550	Innsamling, gjenvinning og slutt.avfall	0	0	0	413 384
3850	Kulturaktiviteter	20 000	25 000	100 000	100 000
	SUM	30 076 478	30 703 000	21 660 000	33 639 389
	Totalt rammeområdene				
	Sum	30 458 930	31 231 000	22 960 000	35 519 485
8410	Kompensasjon for merverdiavgift i investert	-7 732 328	-7 923 000	-3 040 000	-5 716 563
8701	Eksterne finansieringstransaksjoner	-22 301 602	-22 655 000	-17 550 000	-29 338 459
8800	Interne finansieringstransaksjoner	- 425 000	- 653 000	-2 370 000	- 464 463
	SUM finansiering	-30 458 930	-31 231 000	-22 960 000	-35 519 485
	TOTALT				
	Sum	0	0	0	0

Driftsregnskap

Funksjon	Funksjonstekst	Regnskap 2016	Regulert Budsjett 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
1	Administrasjon				
1000	Folkevalgte organer	1 293 157	2 180 000	3 396 000	1 295 186
1001	Ordfører	1 408 761	1 322 000	1 301 000	1 460 804
1003	Valg	0	0	0	144 938
1100	Revisjon	366 611	512 000	417 000	469 448
1101	Kontrollutvalg	117 390	0	0	0
1200	Rådmannskontor	1 560 769	1 572 000	1 404 000	1 479 952
1201	Servicekontor	1 426 739	1 576 000	2 285 000	1 455 513
1202	Økonomikontor	4 020 196	4 151 000	3 794 000	4 299 991
1203	Oppvekstadministrasjon	906 836	911 000	686 000	842 492
1204	IT-kontor	594 403	563 000	1 543 000	517 356
1205	Kompetanseheving	2 446	62 000	203 000	0
1206	Helseadministrasjon	883 838	842 000	692 000	785 889
1207	Samfunnsadministrasjon	878 929	834 000	688 000	825 546
1208	Personalkontor	1 811 057	1 845 000	2 187 000	1 655 475
1209	Fellesfunksjoner	424 004	996 000	4 032 000	307 338
3250	Tilrettelegging og bistand for næringslivet	592 196	563 000	503 000	520 790
3900	Den norske kirke	2 210 000	2 210 000	2 213 000	2 107 000
3920	Andre religiøse formål	255 224	230 000	230 000	234 972
3930	Gravplasser	262 000	262 000	262 000	262 000
	Sum rammeområde	19 014 556	20 631 000	25 836 000	18 664 688
2	Oppvekst				
2010	Kommunale barnehager	14 579 725	16 001 000	15 642 000	15 165 882
2011	Barnehagemyndighet	710 699	724 000	723 000	209 354
2020	Grunnskole	28 348 975	28 926 000	27 830 000	27 174 778
2021	PP-tjeneste	1 659 391	1 709 000	1 592 000	1 574 839
2022	Felles grunnskole	2 884 163	2 725 000	2 837 000	3 057 585
2110	Styrket barnehagetilbud	1 129 157	1 200 000	1 194 000	1 095 959
2130	Voksenopplæring	844 363	1 302 000	1 070 000	689 775
2150	Skolefritidsordning	1 083 824	1 211 000	1 080 000	1 021 342
2230	Skolelsskys	731 213	921 000	921 000	819 947
2320	Forebygging skole- og helsestasjonstj.	1 101 111	1 210 000	1 483 000	1 648 405
2332	Forebyggende tiltak barn og unge	236 042	248 000	159 000	210 363
2342	Habilitering barn og unge under 18 år	824 899	1 115 000	1 003 000	819 309
2440	Barnevernstjeneste	1 786 040	1 963 000	1 720 000	1 984 056
2510	Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert	310 081	325 000	325 000	315 285
2520	Barnevernstiltak når barnet er plassert	834 259	1 444 000	1 438 000	1 219 923
2531	Avlastningstiltak Saga 15	19 400	0	1 492 000	45 434
3830	Kulturskole	567 132	560 000	495 000	460 290
	Sum rammeområde	57 650 475	61 584 000	61 004 000	57 512 525

3	Helse	Regnskap 2016	Regulert Budsjett 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
1802	Eldreråd	27 480	49 000	49 000	24 486
1804	Råd for funksjonshemmede	8 427	17 000	17 000	2 221
2320	Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	554 703	617 000	0	
2330	Forebyggende arbeid innen helse- og sosial	125 245	176 000	74 000	104 852
2331	Forebyggende arbeid psykiatri	30 980	556 000	551 000	285 228
2333	Folkehelse	26 169	146 000	175 000	84 731
2340	Aktivisering av personer med funksjonsnedsettelse	155 528	113 000	111 000	155 158
2341	Aktivisering og servicetjenester for eldre	16 010	22 000	22 000	9 033
2410	Diagnose og behandling	3 573 926	4 089 000	3 274 000	3 382 540
2411	Fysioterapi	1 680 035	1 601 000	1 267 000	1 306 305
2420	Sosialt forebyggende arbeid helse	712 811	792 000	782 000	811 438
2422	Alkoholomsetning og serveringsbevilgninger	-11 449	0	0	-5 093
2430	Tiltak for rusmiddelmissbruk	11 935	156 000	156 000	29 851
2530	Pleie, omsorg, Siljan sykehjem	19 285 589	20 071 000	18 576 000	18 079 594
2531	Avlastningstiltak Saga 15	1 620 157	1 603 000	0	1 480 340
2540	Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	4 480 797	5 322 000	5 427 000	4 471 819
2541	Bofellesskap	4 001 439	4 036 000	4 146 000	3 764 447
2550	Medfinansiering samhandlingsreformen	0	0	66 000	-327 851
2560	Akutthjelp helse- og omsorgstjenester	540 000	600 000	600 000	-256
2730	Syssetting	310 366	310 000	310 000	301 622
2830	Startlån	41 166	22 000	22 000	25 069
	Sum rammeområde	37 191 315	40 298 000	35 625 000	33 985 534
4	Samfunn				
1210	Forvaltningsutgifter eiendomsforvaltning	400 786	335 000	331 000	427 399
1300	Administrasjonslokaler	756 008	625 000	815 000	656 755
1301	Drift av helse- og sosialsenter	10	18 000	1 074 000	52 699
2210	Barnehagelokaler	2 153 903	2 258 000	2 227 000	2 394 414
2220	Skolelokaler	5 544 245	5 421 000	5 323 000	5 197 700
2311	Støtte til barne- og ungdomsorganisasjoner	130 000	175 000	175 000	159 000
2610	Drift av sykehjemslokaler	2 796 407	2 648 000	2 590 000	2 456 463
2611	Avlastningsbolig Saga 15	105 367	115 000	115 000	109 907
2650	Serviceboliger	80 102	103 000	27 000	-1 313
2651	Drift av bofellesskap	274 446	245 000	213 000	208 918
2652	Boliger til utleie	562 323	382 000	230 000	335 386
2653	Drift av omsorgsboliger	-38 480	-19 000	-20 000	23 449
2850	Tjenester utenfor kommunalt ansvarsomr.	124 982	125 000	125 000	124 980
3010	Plansaksbehandling	865 170	1 153 000	973 000	482 835
3020	Bygge- og delesaksbehandling og	136 112	179 000	125 000	94 566
3030	Kart og oppmåling	222 845	611 000	550 000	424 846
3150	Utbyggingsområder for boliger	0	0	0	2 599
3200	Næringsavfall og renovasjonsmateriell	52 699	0	0	14 980
3290	Landbruk og skogbruk	489 622	473 000	473 000	465 074
3320	Kommunale veier, miljø- og trafiksikkerhet	2 951 077	2 860 000	2 854 000	2 737 975
3350	Rekreasjon i tettsted	301 993	304 000	302 000	362 984
3351	Samfunnsutvikling	0	0	0	47 514
3380	Forebygging av brann og ulykker	305 493	457 000	373 000	533 977
3390	Beredskap mot brann og andre ulykker	1 284 296	1 267 000	1 267 000	1 229 887
3400	Produksjon av vann	1 377 071	1 610 000	1 520 000	1 354 424
3450	Distribusjon av vann	-1 493 876	-1 731 000	-1 873 000	-1 588 817
3500	Avløpsrensing	1 885 260	1 991 000	1 850 000	2 040 372
3530	Kloakknett	-2 035 806	-1 978 000	-2 006 000	-1 869 422
3540	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	-470 155	1 000	0	-39 570
3550	Innsamling av avfall	327 131	52 000	-108 000	305 995

3600	Naturforvaltning	403 110	398 000	307 000	348 565
3601	Fiske- og viltforvaltning	-21 188	3 000	0	30 132
3650	Kulturminnevern	20 000	20 000	20 000	2 700
3700	Bibliotek	874 275	834 000	719 000	796 223
3800	Idrett	279 616	274 000	274 000	486 762
3810	Kommunale idrettsanlegg	146 489	174 000	174 000	109 056
3850	Kulturaktiviteter	1 015 386	1 152 000	950 000	599 851
3860	Kulturbygg	526 296	424 000	424 000	456 580
	Sum rammeområde	22 333 012	22 959 000	22 393 000	21 575 846
5	NAV	Regnskap 2016	Regulert Budsjett 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
2421	Flyktningarbeid	897 825	960 000	959 000	1 007 791
2423	Sosialt forebyggende arbeid NAV	568 766	752 000	611 000	470 071
2731	Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	0	0	0	702
2750	Introduksjonsordningen	2 618 697	3 097 000	3 675 000	1 830 312
2760	Kvalifiseringsordningen	622 010	800 000	800 000	761 115
2810	Økonomisk sosialhjelp	698 045	390 000	390 000	357 095
2811	Økonomisk hjelp til flyktninger	1 481 462	800 000	700 000	584 285
	Sum rammeområde	6 886 805	6 799 000	7 135 000	5 011 372
	Totalt rammeområdene				
	Sum	143 076 162	152 271 000	151 993 000	136 749 965
1700	Premieavvik	-1 629 094	-1 306 000	-1 306 000	54 505
1710	Amortisering av tidligere års premieavvik	740 490	682 000	682 000	241 324
1720	Pensjon	50 277	0	0	47 399
1730	Premifond	-2 146 950	0	0	-2 905 386
1805	Diverse utgifter	147 777	0	0	-120 434
	Kompensasjon for merverdiavgift	-3 565 700	-3 093 000	-3 100 000	-3 309 436
8000	Skatt på inntekt og formue	-54 287 972	-49 661 000	-49 941 000	-49 971 702
8001	Eiendomsskatt	-7 607 797	-7 535 000	-7 503 000	-7 501 723
8400	Statlig rammetilskudd	-77 262 000	-80 389 000	-80 763 000	-76 743 000
8500	Generelt statstilskudd vedr. flykninger	-9 432 950	-9 169 000	-9 747 000	-7 549 400
8600	Avskrivninger	-7 008 369	-7 009 000	-6 325 000	-5 394 000
8700	Renter og utbytte	-863 931	690 000	690 000	-1 098 621
8701	Eksterne finansieringstransaksjoner	4 813 525	5 586 000	5 593 000	6 091 451
8800	Interne finansieringstransaksjoner	-1 067 000	-1 067 000	- 273 000	-2 984 346
8990	Årets driftsresultat	16 043 532	0	0	14 393 405
	Sum	-143 076 162	-152 271 000	-151 993 000	-136 749 965
	TOTALT				
	Sum	0	0	0	0

Noter			
Note 1 Regnskapsprinsipper og vurderingsregler (KRS 6 nr 1)			
<p>Kommuneregnskapet er finansielt orientert med friere rammer for økonomisk styring , og skal omfatte alle økonomiske midler som disponeres for året, og anvendelsen av midlene. Alle kjente inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.</p> <p>Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk. Foreningen for God Kommunal Regnskapsskikk gir ut kommunale regnskapsstandarder (KRS). For regnskapsåret 2016 foreligger 5 endelige standarder og 7 foreløpige standarder.</p> <p><u>Pensjoner</u></p> <p>Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet med fordelt tilbakeføring. Fordelingen skal foretas med 1/7 av opprinnelig premieavvik inntil det enkelte års premieavvik er amortisert i balansen. Premieavvik i Statens Pensjonskasse skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet med tilbakeføring neste år.</p> <p>Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.</p> <p><u>Omløpsmidler</u></p> <p>Omløpsmidlene er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kommunen har ikke markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje.</p> <p><u>Anskaffelseskost</u></p> <p>Ved lånefinansiering av investeringer er ikke renteutgiftene lagt til anskaffelseskost.</p> <p>Kommunens anleggsmidler er aktivert til brutto anskaffelseskost, dette i samsvar med anbefaling til kommunal regnskapsskikk nr 2. Dvs at mottatte tilskudd ikke er fratrukket i anskaffelseskost.</p>			
Note 2 Organisering av kommunens virksomhet (KRS 6 nr 2)			
<p>Den samlede virksomheten til kommunen er hovedsaklig organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon. Noe virksomhet drives gjennom ulike interkommunale samarbeid. Se note 6 for flere detaljer. Disse virksomhetenes regnskap legges frem som en del av vertskommunens regnskap.</p>			
Note 3 Endring i arbeidskapital (F15.12.2000 nr 1424 § 5 nr 1)			
Balanseregnskapet:	31.12.2016	31.12.2015	Sum
2.1 Omløpsmidler	122 677 556	114 419 956	
2.3 Kortsiktig gjeld	32 731 079	30 693 172	
Arbeidskapital	89 946 478	83 726 784	6 219 694

Drifts- og investeringsregnskapet 2016:		
<i>Anskaffelse av midler:</i>		
Inntekter driftsregnskap	186 355 566	235 928 221
Inntekter investeringsregnskap	24 408 522	
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	25 164 132	
<i>Sum anskaffelse av midler</i>		
<i>Anvendelse av midler:</i>		
Utgifter driftsregnskap	166 293 763	224 656 925
Utgifter investeringsregnskap	50 310 702	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	8 052 461	
<i>Sum anvendelse av midler</i>		
Anskaffelse - anvendelse av midler		11 271 296
Endring ubrukte lånemidler (økning + / reduksjon -)		5 051 602
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet		-6 219 694
Note 4 Pensjon (F15.12.2000 nr 1424 § 5 nr 2)		
<p>Kommunen har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Ordningen gir ved full opptjening en alderspensjon som sammen med folketrygdens ytelser utgjør en samlet bruttopensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget. Framtidige ytelser innen pensjon blir utregnet ut fra tallet på opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ordningen sikrer en brutto utførepensjon på samme nivå som alderspensjonen, og omfatter i tillegg ektefelle- og barnpensjon.</p> <p>Framtidige premier vil påvirkes av risikomessig over- eller underskudd på nåværende og tidligere ansatte både i kommunen og i andre kommuner som inngår i ordningen. Premien vil også være påvirket av avkastning, lønnsvekst og utvikling i folketrygdens grunnbeløp.</p> <p>Ansatte som er i kommunens tjeneste ved fylte 62 år har rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 år er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke på annen måte samlet opp fond til dekning av framtidige AFP-pensjoner.</p> <p>Kommunenes egenandel på 50 % til ansatte som har benyttet seg av AFP pensjon føres på funksjon 180 og belaster dermed ikke avdelingenes rammer. Det samme gjelder reguleringspremien for tidligere tilsatte og pensjonister.</p> <p>Regnskapsføring av pensjon skjer ihht. forskrift om årsregnskap og årsberetning § 13. Beregningene av pensjonsforpliktelser, pensjonskostnad mm har betydelig usikkerhet i seg. Beregningsforutsetningene er fastsatt i medhold av forskriften § 13-5 og av pensjonsordningene.</p> <p>Gjenstående amortisering/estimatavvik er forskjellen mellom fullstendig aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og regnskapsført saldo iht forskrift. Netto pensjonsforpliktelse viser at en del av pensjonsforpliktelsen ikke er innbetalt eller regnskapsført.</p>		
Forutsetninger	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler (§ 13-5 F)	4,60 %	4,30 %
Diskonteringsrente (§ 13-5 E)	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst (§13-5 B)	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp (§13-5D)	2,97 %	2,97 %
Amortiseringstid	7	1
Antall personer i ordningene	KLP	SPK
Aktive	196	49
Oppsatte	231	
Pensjonister	128	

Årets netto pensjonskostnad	KLP	SPK
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	8 216 072	2 188 477
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	7 272 334	1 378 367
Brutto pensjonskostnad	15 488 406	3 566 844
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-6 743 331	-1 070 691
Netto pensjonskostnad eks adm.	8 745 075	2 496 153
Beregnet premieavvik		
Premieinnbetaling ekskl. administrasjonskostnader	10 053 696	2 615 310
Årets netto pensjonskostnad	-8 745 075	-2 496 153
Premieavvik 2016	1 308 621	119 157
Sats for arbeidsgiveravgift	14,1 %	14,1 %
Arbeidsgiveravgift av premieavviket	184 516	16 801
Hvis pensjonspremien overstiger netto pensjonskostnad, skal premieavviket inntektsføres og balanseføres mot kortsiktig fordring. Virkningen i regnskapet blir dermed at det utgiftsføres et lavere beløp enn den faktiske premien, nemlig pensjonskostnaden. Hvis pensjonspremien er lavere enn netto pensjonskostnad, skal premieavviket utgiftsføres og balanseføres mot kortsiktig gjeld. Virkningen i regnskapet blir dermed at det utgiftsføres et høyere beløp enn den faktiske premien.		
Akkumulert og amortisert premieavvik 2016		
Akkumulert premieavvik 31.12.15	-373 608	325 839
<i>Arbeidsgiveravgift av premieavviket tidligere år</i>	-52 679	45 943
Akkumulert premieavvik 31.12.2016	2 870 970	119 157
Arbeidsgiveravgift	404 807	16 801
Årets pensjonskostnad (inkl. adm.)		
Netto pensjonskostnad	8 745 075	2 496 153
Amortisert premieavvik	323 145	325 839
Administrasjonskostnad	613 684	71 536
Samlet pensjonskostnad (inkl. adm.)	9 681 904	2 893 528
Spesifikasjon av brto pensjonsforpliktelse UB - estimat		
Påløpt pensjonsforpliktelse I.B. 1.1 -Estimat i fjor	179 092 552	38 906 550
Estimatavvik forpliktelser IB 1.1	-2 687 050	-4 447 372
Faktisk forpliktelse IB 1.1	176 405 502	34 459 178
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	8 216 072	2 188 477
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	7 272 334	1 378 367
Utbetalte pensjoner	-5 626 384	
Brutto pensjonsforpliktelser UB 31.12. - estimat	186 267 524	38 026 022
Spesifikasjon av brto pensjonsmidler UB - estimat		
Brto pensjonsmidler IB 1.1.	147 641 284	32 678 023
Estimatavvik midler IB 1.1	-3 260 797	-9 085 879
Faktiske pensjonsmidler IB 1.1	144 380 487	23 592 144
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	6 743 331	1 070 691
Premieinnbetaling ekskl. adm.kostnader	10 053 696	2 615 310
Utbetalte pensjoner	-5 626 384	
Brutto pensjonsmidler UB 31.12. - estimat	155 551 130	27 278 145
Netto balanseført pensjonsforpliktelse	30 716 394	10 747 877
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	4 331 012	1 515 451

Note 5 Kommunens garantiansvar (F § 5 nr 3)			
Gitt overfor:	31.12.2016	31.12.2015	Utløpsdato
Garanti gitt til Renovasjon i Grenland IKS	520 000		09.09.2066
Garanti gitt til Siljan menighetsråd, kirke	125 000	137 500	26.09.2026
Garanti gitt til Siljan menighetsråd, kirkegård	96 920	174 460	30.01.2018
Garanti gitt til Siljan menighetsråd, varmeanlegg	225 000	240 000	19.12.2031
Garanti gitt til Siljan menighetsråd, sprinkleranlegg	1 269 126	1 401 240	07.07.2034
SUM GARANTIANSVAR	2 236 046	1 953 200	

Note 6 Utgifter til kommunale samarbeid (F § 5 nr 4)

Selskapsnavn	Eierandel	Organisasjonsform	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Geo Norvegica Geopark IKS	0,46 %	IKS	18 508	18 021
Interkommunalt arkiv IKA	1,08 %	IKS	266 857	259 084
Telemark kontrollutv. sekretariat	2,60 %	IKS	100 700	92 300
Telemark kommunerevisjon	0,88 %	IKS	289 252	268 800
Vekst i Grenland	11,25 %	IKS	241 760	209 946
Grenlandssamarbeidet, Sak/arkivsystem		Vertskommune	53 491	4 960
Grenlandssamarbeidet, kommunereform		Vertskommune	13 000	18 000
Krisesenteret i Telemark		Vertskommune	106 270	181 645
Brannberedskapsavtale		Vertskommune	1 158 387	1 126 122
Barnevernsvakt		Vertskommune	63 441	74 721
Grenland landbrukskontor		Vertskommune	489 622	465 074
110 Telemark		Vertskommune	175 125	172 353
Grenlandkommunens innkjøpsenhet GKI	2 %	Vertskommune	91 020	87 460
Renovasjon i Grenland og Miljøløftet		Vertskommune	2 480 841	2 639 013
Miljørettet helsevern	2 %	Vertskommune	47 122	47 122
Interkommunal legevakt		Vertskommune	623 943	654 601
Overgrepsmottak		Vertskommune	8 675	17 091
Tilsynskontoret for byggesaker i Grenland	2 %	Vertskommune	15 356	20 093
Arbeisgiverkontrollen i Grenland AiG	1,4 %	Vertskommune	64 296	68 093
IKT Drift		Vertskommune	1 196 164	815 152
Akutthjelp helse- og omsorgstjenester		Vertskommune	540 000	565 488
Kemneren i Grenland		Vertskommune	426 334	
Visit Grenland	5,00 %	AS	76 410	74 400
GREP Grenland AS		AS	310 366	582 872
Jordmortjeneste		Annet	60 000	61 000
Helsestasjonstjeneste for barn		Annet	55 000	0
Helsestasjon for ungdom		Annet	115 000	0
Driftsassistanse Avløp		Annet	87 743	80 874
Brannforebyggende tjenester		Annet	185 108	178 160
Opplæringskontoret i Telemark OKOS		Annet	52 369	36 911
Geodatasamarbeid		Annet	7 257	10 703
Etablererkontor		Annet		24 773
Den kulturelle skolesekken		Annet	15 895	17 325
Samhandlingskoordinator, samhandlingsteam		Annet	32 157	13 283
Siljan kirkelige fellesråd		Annet	2 335 000	2 232 000
SUM UTGIFTER			11 802 468	11 117 441

IKS er et selvstendig selskap med eget regnskap og årsmelding. Kommunens innflytelse og styring av selskapet skjer via kommunalt valgte representanter i styre og representantskap.

Aksjeselskap er et selskap hvor ingen av deltakerne har personlig ansvar for selskapets forpliktelser.

Vertskommuneløsning innebærer at en kommune påtar seg ansvaret for å levere tjenester på et utvalgt område til andre kommuner. Tjenesten finansieres av deltakerkommunene.

Note 7 Aksjer og andeler i varig eie (F § 5 nr 5)			
Selskapets navn	Eierandel	Balanseførtverdi	Balanseførtverdi
		31.12.2016	31.12.2015
Renovasjon i Grenland IKS		11 650	11 650
Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS		13 000	13 000
Telemark kommunerevisjon IKS		10 533	10 533
Bomselskapet Bypakke Grenland AS		0	8 100
Grep Grenland AS		61 800	61 800
Biblioteksentralen	2 %	300	300
Telemark Næringsfond		14 000	14 000
Siljan Utbyggingsselskap AS		100 000	100 000
Vekst i Grenland IKS	11,25 %	4 750 000	4 750 000
Visit Grenland AS		8 000	8 000
Grenland Vestfold Biogass AS		38 000	38 000
Telemarksreiser		5 000	5 000
Morgedalssenteret		25 000	25 000
Attføringssenteret i Rauland AS		1 000	1 000
Rekom AS		13 300	13 300
Egenkapitalinnskudd KLP		4 079 919	3 620 874
Skien Boligbyggelag		600	600
OBOS Tønsberg		150	150
SUM AKSJER OG ANDELER		9 132 252	8 681 307
Siljan kommunes aksjer i Bypakke Grenland ble overdratt vederlagsfritt til Vegfinans AS, jf. Vedtak i kommunestyret 13.3.16, sak 22/16.			

Note 8 Bruk og avsetning av fond (F § 5 nr 6)		
Avsetninger og bruk av avsetninger fordelt på fondstype	Regnskap 2016	Regnskap 2015
<i>Samlede avsetninger og bruk av avsetninger i året</i>		
Beholdning 01.01.	45 881 497	44 112 898
Avsetninger	15 473 915	6 762 647
Bruk av avsetninger	5 852 746	4 994 048
Til avsetning senere år		
<i>Netto avsetninger</i>	<i>9 621 168</i>	<i>1 768 599</i>
<i>Beholdning 31.12.</i>	<i>55 502 666</i>	<i>45 881 497</i>
<i>Disposisjonsfond</i>		
Beholdning 01.01.	12 578 958	10 986 419
Bruk av fondet i driftsregnskapet	1 447 000	3 365 000
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	3 634 622	1 096 374
Avsetninger til fondet	14 393 405	6 053 914
<i>Beholdning 31.12.</i>	<i>21 890 741</i>	<i>12 578 958</i>

<i>Bundne driftsfond</i>			
Beholdning 01.01.	2 796 203	2 436 334	
Bruk av fondene	346 124	348 865	
Avsetninger til fondene	1 080 510	708 733	
<i>Beholdning 31.12.</i>	<i>3 530 589</i>	<i>2 796 203</i>	
<i>Ubundne investeringsfond</i>			
Beholdning 01.01.	30 506 336	30 690 145	
Bruk av fondene	425 000	183 809	
Avsetninger til fondene	0	0	
<i>Beholdning 31.12.</i>	<i>30 081 336</i>	<i>30 506 336</i>	
<i>Bundne investeringsfond</i>			
Beholdning 01.01.	0	0	
Avsetninger til fondene			
Bruk av fondene			
<i>Beholdning 31.12.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	
<i>Udisponert resultat (mer- og mindreforbruk)</i>			
Beholdning 01.01.	14 393 405	6 053 914	
Årets udisponerte resultat (mer- eller mindreforbruk)	16 043 532	14 393 405	
Årets disponering av resultat (mer- eller mindreforbruk)	-14 393 405	-6 053 914	
<i>Beholdning 31.12.</i>	<i>16 043 532</i>	<i>14 393 405</i>	
Note 8 Del 2			
Avsetninger og bruk av avsetninger fordelt på fondstype		Regnskap 2016	Regnskap 2015
25108000	Bundne driftsfond	-3 530 589	-2 796 203
	Vann	-414 463	-270 772
	Feiing	-369 130	-403 599
	Viltfond	-102 010	-136 684
	Tapsavsetning ang. formidlingslån	-50 246	-50 246
	Siljan sykehjem	-809 704	-771 034
	Kompetansehevende tiltak - Etterutdanning lærere	-417 091	-180 000
	Talenter for fremtiden	-184 827	-34 827
	Ungdomstrinn i utvikling	-120 000	0
	Tilretteleggingsmidler språkutvikling	-22 075	0
	Den kulturelle skolesekken/kulturskatten	-42 110	0
	Utbedringstilskudd	-310 953	-310 953
	Inn på tunet	-4 682	-106 394
	Spaserstokken	-13 250	-12 473
	PBA ordningen	0	-80 000
	Kongo - Vennskap Nord/Sør	-30 000	-30 000
	Sentrumsnære turveier	-75 000	-75 000
	Tiltak Siljanvassdraget	-313 662	-257 579
	Dagaktivitetstilbud	-75 486	-76 642
	Assistent flyktinger	-175 900	0
	<i>Bundne driftsfond kan nyttes til øremerkede tiltak i driftsregnskapet.</i>		

25308000	Ubundne investeringsfondfond	-30 081 336	-30 506 336
	SKK -fondet	-24 720 329	-24 720 329
	Kjøp/Salg av bolig, tomt	-5 361 007	-5 786 007
	<i>Ubundne investeringsfond kan nyttes i investeringsregnskapet</i>		
25500000	Bundne investeringsfond	0	0
	<i>Bundne investeringsfondfond kan nyttes til øremerkede prosjekter i investeringsregnskapet</i>		
25608000	Disposisjonsfond	-21 890 741	-11 718 958
	Fredagskafe	-1 000	-1 000
	Disponert i budsjett 2016	-5 991 000	-4 461 374
	Ikke øremerked fondskapital	-15 898 741	-7 256 584
	<i>Disposisjonsfond kan nyttes både i drifts- og investeringsregnskapet.</i>		
SKK-fondet			
Avkastning fra plassering		-474 630	-536 431
<i>Brukt slik:</i>			
Avsatt til fondskapitalen		0	0
Avkastning fra bankplassering er et anslag da kapitalen har inngått i konsernkonto hele året.			
Note 9 Kapitalkonto (F § 5 nr 7)		Regnskap 2016	Regnskap 2015
Debet			
<i>Debetposter i året:</i>			
001	Salg av fast eiendom og anlegg	4 416 411	1 015 194
002	Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	4 629 257	4 420 680
003	Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	255 000	
004	Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	2 394 112	974 120
005	Salg aksjer/andeler	8 100	
006	Nedskrivning av aksjer og andeler	0	0
007	Avdrag på utlån	596 097	68 904
008	Avskrivning av utlån	121 467	
009	Bruk av midler fra eksterne lån	22 301 602	29 338 459
011	Pensjonsmidler	5 399 877	
012	Endring pensjonsforpliktelser	7 174 972	12 848 806
015	Overtakelse av gammelt lån		
018	Endring skyldig arb.g.avgift av netto pensjonsforpliktelser	5 846 462	5 312 851
020	31.12. Balanse (kapital)	69 937 452	52 892 966
SUM DEBET		123 080 809	106 871 980
Kredit			
020	01.01. (overskudd kapital)	-52 892 966	-37 879 187
<i>Kreditposter i året:</i>			
021	Aktivering av fast eiendom og anlegg	-47 677 385	-32 613 731
023	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	-2 633 311	-5 143 788
024	Kjøp av aksjer og andeler	0	0
026	Utlån	0	-16 000
027	Avdrag på eksterne lån	-5 314 876	-6 128 938
039	Pensjonsforpliktelser	-880 529	-4 523 985
041	Pensjonsmidler	-7 909 846	-14 075 184
042	Egenkapitaltilskudd	-459 045	-367 515
043	Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelser	-5 312 851	-6 123 652
SUM KREDIT		-123 080 809	-106 871 980

Note 10 Investeringsoversikt, større investeringsprosjekter (KRS 6 nr 6)

Investeringsoversikt	Regnskap tidligere år	Budsjett 2016	Regnskap 2016	Samlet ramme	Prognose
007 Siljan u-skole	38 851 211	4 018 000	4 107 504	49 200 000	43 459 000
1309 Utvidelse av sykehjem	3 759 763	22 835 000	23 251 377	37 000 000	37 000 000
1608 Heiveien boligfelt trinn II	0	7 472 000	6 512 060	9 000 000	9 000 000

Prosjekt 007 Siljan ungdomsskole vil ferdigstilles i løpet av våren 2017 og vil vise et mindreforbruk i forhold til vedtatt samlet ramme. Prosjekt 1309 Utvidelse av sykehjem vil ferdigstilles i løpet av første halvår 2017 og estimeres til å gå i balanse. Det er inntektsført 9,7 mnok i statlige overføringer på prosjektet. Dette er andel av tilskudd fra Husbanken i forhold til fremdrift i prosjektet. Prosjekt 1608 Heiveien boligfelt trinn II er i rute og det selges tomter fortløpende ettersom interesserte melder seg. Kostnadsrammen vil holdes og prosjektet skal gå i null når alle tomter er solgt.

Note 11 Anleggsmidler (KRS 6 nr 5)

	IT-utstyr, kontormask.	Anleggs-maskiner	Tekniske anlegg	Boliger, skoler, og veier	Adm.bygg, sykehjem m.v.	Sum
Anskaf.kost. 1.1.	8 145 723	7 006 398	7 081 028	125 707 571	34 783 137	182 723 857
Årets tilgang	1 015 748	1 617 563	0	23 349 476	24 327 909	50 310 696
Årets avgang		-255 000		-4 416 411		-4 671 411
Årets avskriv.	-1 754 543	-699 569	-602 000	-2 936 257	-1 016 000	-7 008 369
Årets nedskriv.		-15 000				-15 000
Bokf. verdi 31.12	7 406 928	7 654 392	6 479 028	141 704 379	58 095 046	221 339 773
Økon. levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år	
Avskrivingsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

Note 12 Langsiktig lån og avdrag (KRS 6 nr 9)

Kommuneloven § 50 nr 7 har bestemmelser om at kommunens totale langsiktige gjeld til egne driftsmidler skal avdras med like årlige avdrag, og at gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde ikke kan overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. Ved inngåelse av nye låneopptak til investeringer i anleggsmidler velges vanligvis en avdragstid på 20 år. Dette er nesten alltid en kortere nedbetalingstid enn gjennomsnittlig avskrivningstid på de anleggsmidler som blir lånefinansiert. Kommunen ligger derfor innenfor bestemmelsene om avskrivningsreglene i forskrift om årsregnskap og årsberetning § 8.

Kommunen beregner minste tillatte avdrag jf kommuneloven § 50 nr 7, ved å beregne minste tillatte avdrag på lån etter en forenklet formel utgitt av KRD ved innføringen av dagens KL § 50. Formelen er sum langsiktig gjeld dividert på sum anleggsmidler (jf KL § 50 nr 1 og 2) multiplisert med årets avskrivninger i driftsregnskapet.

Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	4 718 779
Minste tillatte avdrag beregnet ut fra "forenklet formel utgitt av KRD	4 691 886
Avvik	26 893

Fordeling av L-gjeld i kommunen på ulike områder:	31.12.2016	31.12.2015
Lån til selvkostområdene i kommunen		
<i>Vann - og avløpssektoren</i>		
<i>Andre selvkostområder</i>		
Lån til kirkelige formål		
Startlån og formidlingslån	1 513 277	2 109 374
Andre utlån		
Ubrukte lånemidler	20 430 625	25 482 227
L-gjeld på kommunens øvrige tjenesteområder	112 319 184	94 736 361
Kommunens totalte langsiktige gjeld	134 263 086	122 327 962

	Gjeld 31.12.	Gj.snitt rente
Herav L-gjeld med rentebinding over ett år (fastrente):	17 250 000	1,48
Herav L-gjeld med flytende rente (rentebinding under ett år):	117 065 332	1,42
Sertifikatlån kr 84 623 932 har en gjennomsnittlig rente i 2016 på 1,28 %		

Note 13 Selvkostområder (KRS 6 nr 12)

	Resultat 2016				Balanse 2016	
	Inntekter	Kostnader	Over (+) / Undersk. (-)	Årets dekningsgrad ¹	Avsetn + / bruk - dekn.gradsfond	Dekn.gradsfond og memoriakonti 31.12.2016. ²
Vann	2 107 197	1 969 227	137 970	107,01 %	143 691	414 463
Avløp	2 451 556	2 556 101	-104 545	95,91 %	-104 545	-1 327 600
Slamtømming	749 310	379 360	369 950	197,52 %	371 380	-43 695
Renovasjon	2 510 005	2 869 463	-359 458	87,47 %	-359 458	-830 088
Feiing	322 857	208 878	113 979	154,57 %	120 460	524 059
Plansaksbeh.	0	798 188	-798 188	0,00 %		
Byggesaksbeh.	191 200	316 845	-125 645	60,34 %		
Kart og oppmål.	568 993	773 017	-204 024	73,61 %		

¹ Årets dekningsgrad før evt.avsetning / bruk av dekningsgradsfond.

² Dekningsgradsfondene er bundne driftsfond. Disse kan kun benyttes til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende selvkostområde. Dekningsgradsfond må benyttes innen en 3-5 års periode.

Memoriakonti viser selvkostregnskap der utgiftene har vært større enn inntektene.

Fondsavsetningen i regnskapet er ikke riktig som følge av feil i selvkostregnskapet. Dette vil bli rettet i 2107.

Note 14 Antall årsverk og ytelser til ledende personer og revisor (KRS 6 nr 13)

	2016	2015
Antall årsverk	155	150
	2016	2015
Ytelser til rådmann	984 749	956 020
Ytelser til ordfører	854 730	852 791
Kommunens revisor	Telemark kommunerevisjon IKS	
Driftstilskudd til revisjon	289 252	
Omfatter finansiell revisjon, forvaltningsrevisjon, rådgiving, kirkelig fellesråd mm. iht. inngått avtale.		

Note 15 Vesentlige transaksjoner i regnskap 2016 (KRS 6 nr 4)

Kommunen har gjennomgående god kostnadskontroll og økonomistyring. Dette, sammen med høye skatteinntekter og lave finanskostnader gir et betydelig regnskapsoverskudd i 2016.

Både ekstraordinær inntekt premiefond og til dels høyt premieavvik gir et betydelig positivt avvik.

Det er i tillegg lavere utgifter til strøm enn budsjettet og høyere inntekter på gebyrer, husleie og brukerbetaling.

Det er også noen vakante stillinger som følge av lavere barneantall i barnehage og lavere bruk av vikar ved sykdom enn inntekt på sykelønnsrefusjon.

Siljan den 31. desember 2016 / 14. februar 2017

Jan Sæthre (rådmann)

Kjersti Førstøyl (økonomisjef)